

COVID-19 – EPIDEMIOLOGISCH BULLETIN VAN 9 JUNI 2021

Sciensano, het Belgisch instituut voor gezondheid, analyseert, als onderdeel van haar surveillanceopdracht, de COVID-19-gegevens die worden verzameld door een netwerk van partners. Deze gegevens per dag kunnen eveneens gevonden worden op het [interactieve dashboard Epistat](#) en in de [open data](#). De gegevens worden dagelijks geüpdatet (7/7).

De trends worden weergegeven op basis van vier kernindicatoren: de bevestigde gevallen, de nieuwe door het labo bevestigde ziekenhuisopnames, de ingenomen bedden op intensieve zorgen (IZ) en de sterfgevallen. De indicatoren zijn gebaseerd op de datum van diagnose, overlijden of opname. De berekening en de vergelijking maakt gebruik van gegevens op basis van periodes van 7 dagen. Gegevens voor de 7-daagse periodes worden uitgedrukt als daggemiddelden; de evolutie geeft in % de verandering aan die tussen twee opeenvolgende periodes van 7 dagen wordt waargenomen.

De tabellen met het aantal gevallen, uitgevoerde testen, ziekenhuisopnames en sterfgevallen per dag zijn te vinden in het [punt 4](#) van dit rapport.

1. Kerncijfers - Trends

Aantal gerapporteerde patiënten	In totaal	Daggemiddelde gedurende de voorlaatste periode van 7 dagen	Daggemiddelde gedurende de laatste periode van 7 dagen	Evolutie
Bevestigde COVID-19 gevallen	1 072 175	1 742	1 315*	-25%
Opnames in het ziekenhuis	74 712***	84,7	67,1**	-21%
Sterfgevallen****	25 051	13,3	13,9*	+4%
<i>In ziekenhuizen</i>	<i>15 344</i>	<i>12,6</i>	<i>12,1</i>	<i>-3%</i>
<i>In woonzorgcentra</i>	<i>9 531</i>	<i>0,6</i>	<i>1,7</i>	<i>+200%</i>

*Van 30 mei 2021 tot 5 juni 2021 (gegevens van de laatste 3 dagen nog niet geconsolideerd).

**Van 2 juni 2021 tot 8 juni 2021.

***Het aantal ziekenhuisopnames sinds 15 maart 2020. Meer gedetailleerde informatie rond het aantal ziekenhuisopnames vindt u in punt 5 in het document [veelgestelde vragen](#).

****Sterfgevallen alle locaties inbegrepen.

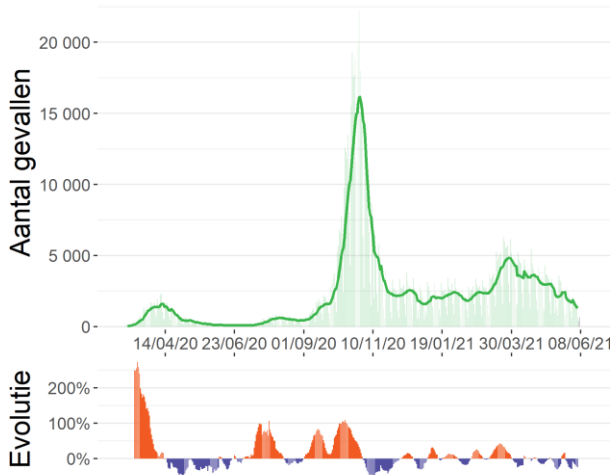
Bezetting van ziekenhuisbedden	Dinsdag 1 juni 2021	Dinsdag 8 juni 2021	Evolutie
Aantal ingenomen ziekenhuisbedden	1 159	888	-23%
Aantal ingenomen IZ bedden	404	319	-21%

De gegevens in deze tabel kunnen niet zomaar vergeleken worden met die van de vorige dag, dit omdat er een mogelijke vertraging is bij de rapportage van gegevens omdat kleine correcties permanent kunnen worden uitgevoerd.

1.1. TRENDS

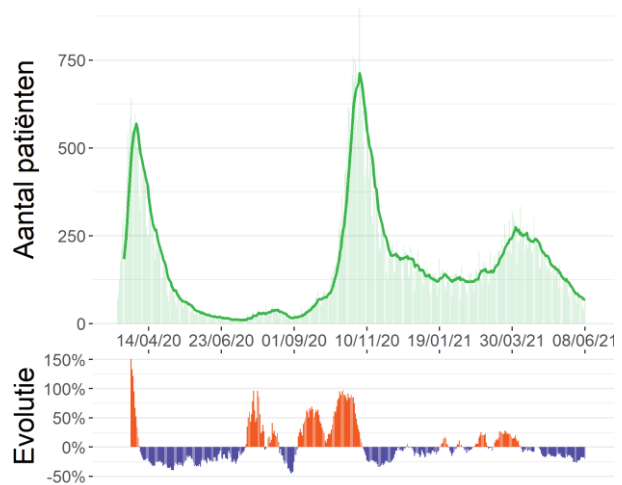
Hieronder worden de indicatoren getoond met het 7-daags voortschrijdend gemiddelde (groene lijn). Dit 7-daags gemiddelde wordt gebruikt om een trend aan te tonen. Dit heeft onder andere tot gevolg dat de curve een vloeiend verloop krijgt en dat het zogenaamde weekendeffect wordt uitgevlakt.

Evolutie van het aantal bevestigde gevallen

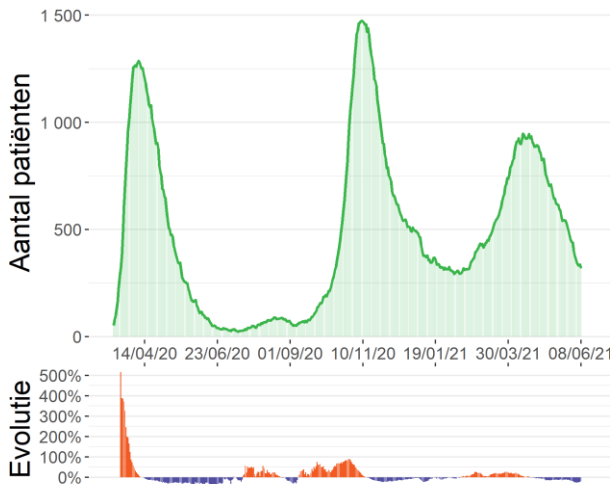
Bron: Labonetwerken nationaal testing platform

Evolutie van het aantal nieuwe door het labo bevestigde opnames in het ziekenhuis

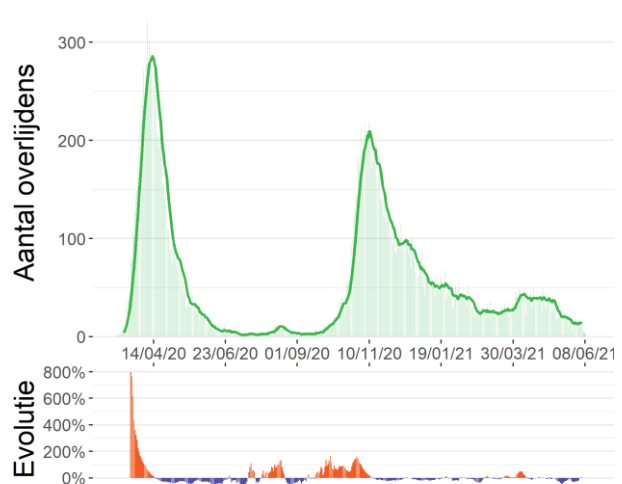
Bron : Survey bij ziekenhuizen (Sciensano)

Evolutie van het aantal patiënten in IZ

Bron: Survey bij ziekenhuizen (Sciensano)

Evolutie van het aantal sterfgevallen

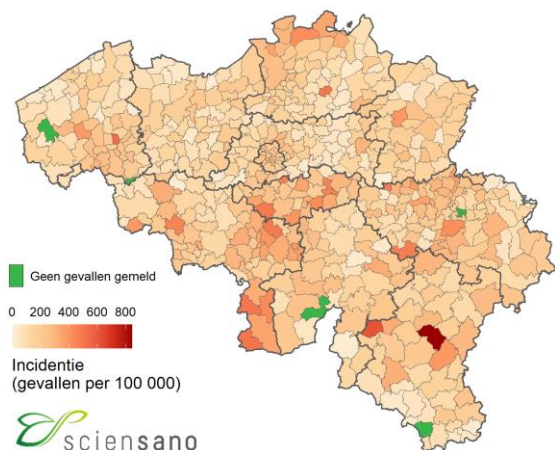

Bron: Surveillance COVID-19 mortaliteit (Sciensano)

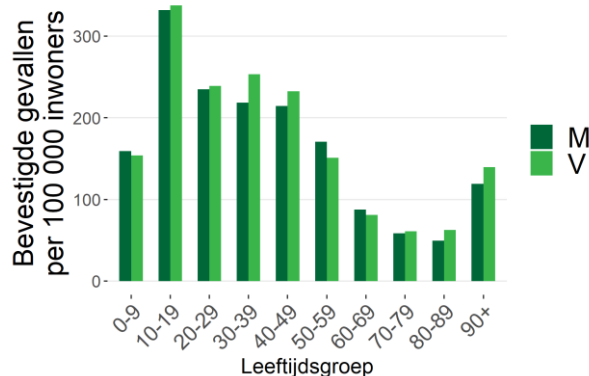
1.2. RECENTE SITUATIE

De figuren hieronder tonen de verspreiding en de verdeling volgens leeftijd en geslacht van het aantal COVID-19 gevallen voor de laatste 14 dagen (geconsolideerde gegevens).

Verspreiding van de bevestigde gevallen per 100 000 inwoners tussen 23/05/21 en 05/06/21

Aantal bevestigde gevallen tussen 23/05/21 en 05/06/21 per leeftijdscategorie en geslacht per 100 000 inwoners

Bron: Labonetwerken nationaal testing platform.

De gebruikte doorlopende kleurenschaal voor deze kaart varieert automatisch in functie van de laagste en hoogste incidenties die gerapporteerd worden in elke Belgische gemeente.

Noot: Informatie over leeftijd en/of geslacht was niet beschikbaar voor 131 gevallen.

Verdeling van het aantal bevestigde gevallen en de verdubbelingstijd (of de halveringstijd) voor België, per provincie, voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en voor de Duitstalige Gemeenschap, wordt in de onderstaande tabel weergegeven.

	23/05/21-29/05/21	30/05/21-05/06/21	Vershil (absoluut aantal)	Vershil (percentage)	Verdubbelings-/halveringstijd (dagen)	14-daagse incidentie per 100 000
België	12 192	9 203	-2 989	-25%	17	186
Antwerpen	1 879	1 576	-303	-16%	28	185
Brabant wallon	630	436	-194	-31%	13	263
Hainaut	1 870	1 228	-642	-34%	12	230
Liège	1 340	986	-354	-26%	16	210
Limburg	755	660	-95	-13%	36	161
Luxembourg	314	172	-142	-45%	8	169
Namur	453	316	-137	-30%	13	155
Oost-Vlaanderen	1 297	887	-410	-32%	13	143
Vlaams-Brabant	879	679	-200	-23%	19	135
West-Vlaanderen	1 089	830	-259	-24%	18	160
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1 416	1 215	-201	-14%	32	216
Deutschsprachige Gemeinschaft	61	33	-28	-46%	8	121

Noot: De verdubbelingstijd (in het oranje) is een maat voor de exponentiële groei. Het staat voor de tijd die nodig is om het aantal gediagnosticeerde gevallen te verdubbelen. De halveringstijd (in het groen) daarentegen staat voor de tijd die nodig is om het aantal gediagnosticeerde gevallen te halveren.

1.3. STRATEGIE VOOR HET BEHEER VAN DE EPIDEMIE

De strategie voor het beheer van de epidemie baseert zich op criteria die bedoeld zijn om de politieke besluitvorming over de toe te passen of te versoepelen maatregelen op gang te brengen wanneer aan de criteria wordt voldaan en wanneer de wekelijkse beoordeling van de epidemiologische situatie de noodzaak ervan onderstreept. Bovendien houdt die wekelijkse beoordeling rekening met dezelfde criteria.

Er werden twee fasen vastgelegd: de inperkingsfase wanneer de gedefinieerde drempels worden overschreden; en de controlefase wanneer de indicatoren onder de gedefinieerde drempels liggen.

De criteria blijven voornamelijk gebaseerd op de volgende indicatoren: de 14-daagse cumulatieve incidentie voor het aantal gevallen en de 7-daagse cumulatieve incidentie voor het aantal ziekenhuisopnames. Ze worden op verschillende wijze gecombineerd, en is afhankelijk van het feit of we ons in de inperkingsfase of in de controlefase bevinden.

Om de inperkingsfase te kunnen verlaten, moeten de indicatoren aan volgende voorwaarden voldoen:

- **Nieuwe ziekenhuisopnames < 75** per dag op nationaal niveau voor een opeenvolgende periode van 7 dagen (Dit komt overeen met een 7-daagse cumulatieve incidentie < 4,5/100.000 inwoners) EN een **Rt ziekenhuisopnames <1**

EN

- **Nieuwe gevallen < 100/100.000** inwoners voor 14 dagen voor een opeenvolgende periode van 3 weken (Dit komt overeen met ~800 gevallen per dag) EN **Rt gevallen <1**

Wanneer de indicatoren onderstaande drempels bereikt hebben, betekent dit dat we ons niet langer in de controlefase bevinden maar de grens naar de inperkingsfase hebben overschreden:

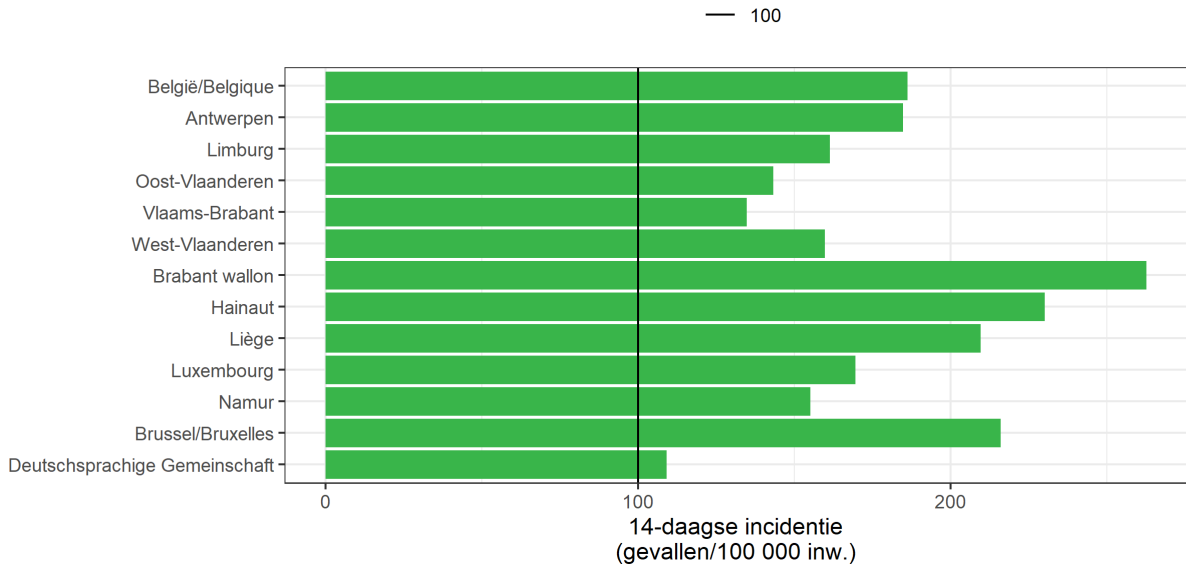
- **Nieuwe gevallen > 100/100.000** inwoners voor 14 dagen op nationaal niveau (Dit komt overeen met ~800 gevallen per dag) EN een positiviteitsratio > 3%.

OF

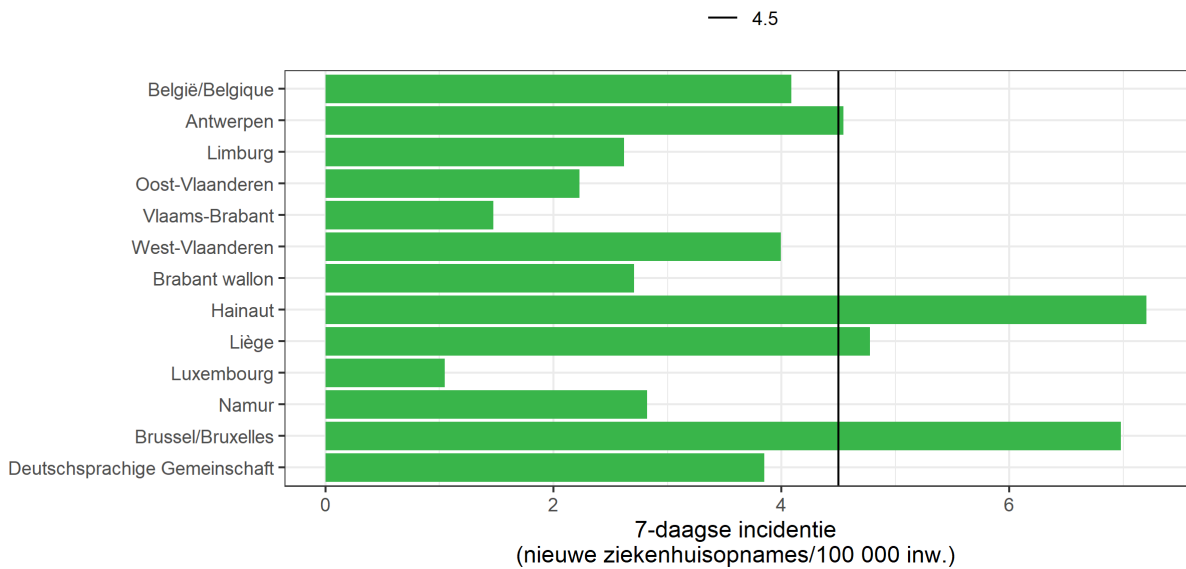
- **Nieuwe ziekenhuisopnames > 75** per dag op nationaal niveau voor een opeenvolgende periode van 7 dagen (Dit komt overeen met een 7-daagse cumulatieve incidentie > 4,5/100.000 inwoners)

Onderstaande grafieken tonen de 14-daagse incidentie voor het aantal bevestigde gevallen en de 7-daagse incidentie voor het aantal ziekenhuisopnames. Deze incidenties worden weergegeven door de horizontale balken. Voor elke grafiek worden de incidentiedrempels aangegeven met overeenkomstige verticale lijnen.

14-daagse incidentie (groene balken) voor het aantal bevestigde gevallen (05/06/21)

7-daagse incidentie (groene balken) voor het aantal ziekenhuisopnames (08/06/21)

1.4. REPRODUCTIEGETAL (R_t)

R_t is een schatting van de besmettingsgraad op een bepaald moment afhankelijk van menselijk gedrag en de biologische kenmerken van de pathogeen (het virus). Een epidemie breidt uit als $R_t > 1$ is en krimpt als $R_t < 1$ is. De waarden van R_t worden geschat op basis van een wiskundig model. Het model dat door Sciensano wordt gebruikt werd ontwikkeld door [Cori et al. \(2013\)](#) en werd aangepast in samenwerking met de UHasselt.

1.4.1. Reproductiegetal gebaseerd op het aantal ziekenhuisopnames voor België

Deze schatting van het reproductiegetal is gebaseerd op **het aantal ziekenhuisopnames**.

Reproductiegetal	Mediane schatting	95% betrouwbaarheidsinterval
R_t (02/06/21 tot 08/06/21)	0,857	0,782-0,937

1.4.2. Reproductiegetal gebaseerd op het aantal nieuwe gevallen voor België, per provincie, voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en voor de Duitstalige Gemeenschap

Deze schattingen van het reproductiegetal zijn **gebaseerd op het aantal nieuwe gevallen dat door laboratoriumtests worden gediagnosticeerd**.

	Mediane schatting	Ondergrens (kwantiel 2,5)	Bovengrens (kwantiel 97,5)
België	0,784	0,768	0,800
Antwerpen	0,840	0,799	0,882
Brabant wallon	0,750	0,681	0,822
Hainaut	0,699	0,660	0,739
Liège	0,766	0,719	0,814
Limburg	0,873	0,807	0,940
Luxembourg	0,636	0,544	0,734
Namur	0,721	0,644	0,802
Oost-Vlaanderen	0,739	0,691	0,789
Vlaams-Brabant	0,800	0,741	0,861
West-Vlaanderen	0,788	0,735	0,843
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0,871	0,823	0,921
Deutschsprachige Gemeinschaft	0,641	0,444	0,874

Het is belangrijk om te benadrukken dat de geschatte waarden van R_t afhankelijk zijn van de gemaakte methodologische keuzes en de beperkingen van de gebruikte gegevens. Het ene model is niet beter dan het andere. Ze zijn complementair aangezien ze samen een vollediger beeld geven van de evolutie van de epidemie in België. Een voordeel van de R_t die zich baseert op de ziekenhuisopnames is dat deze niet onderhevig is aan tijdsgerelateerde variatie in de (onder)rapportering terwijl dit wel het geval is voor de R_t op basis van diagnoses. Anderzijds is een voordeel van de R_t gebaseerd op de diagnoses, dat die gevoeliger is voor een plotse verandering in het aantal diagnoses. Deze hogere variabiliteit brengt echter wel een moeilijkere interpretatie van de schatting met zich mee.

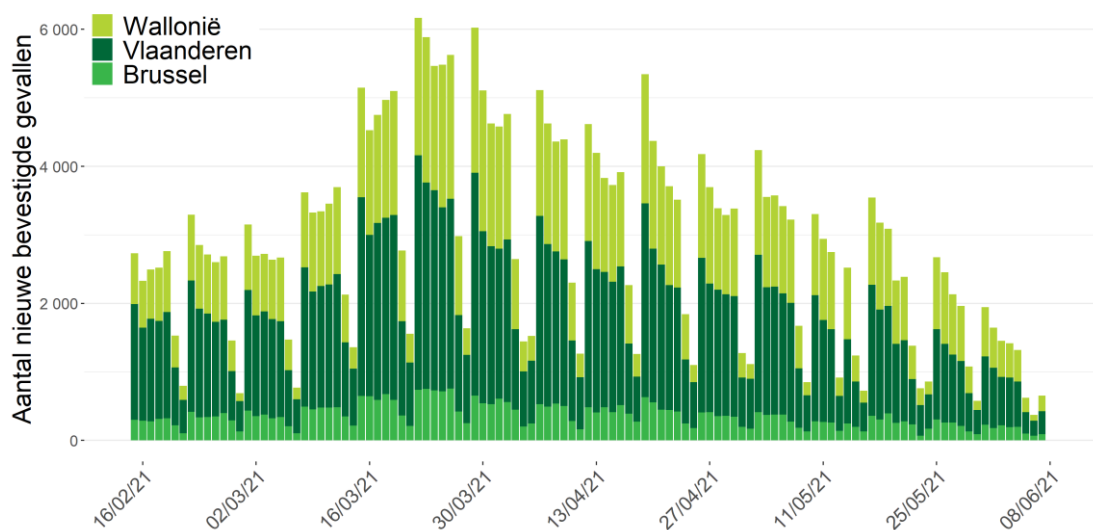
2. Beschrijving van de epidemie vanaf 15 februari 2021

Onderstaande gegevens worden voorgesteld vanaf de week van 15 februari 2021, de start van de derde golf. Meer informatie over de afbakening van de verschillende epidemiegolven vindt u in vraag 2.3 in het document "[veelgestelde vragen](#)". De beschrijving van de epidemie sinds het begin is beschikbaar op het einde van dit rapport.

2.1. VERSPREIDING EN EVOLUTIE VAN DE COVID-19-GEVALLEN

Tussen 30 mei 2021 en 5 juni 2021 werden 9 203 nieuwe gevallen gediagnosticeerd. Van de 9 203 nieuwe gevallen waren er 4 632 (50%) gemeld in Vlaanderen, 3 138 (34%) in Wallonië, waarvan 33 gevallen in de Duitstalige Gemeenschap, en 1 215 (13%) in Brussel. De gegevens over woonplaats waren niet beschikbaar voor 218 gevallen (2%).

Evolutie van het aantal bevestigde gevallen per gewest en per datum van diagnose* vanaf 15/02/21

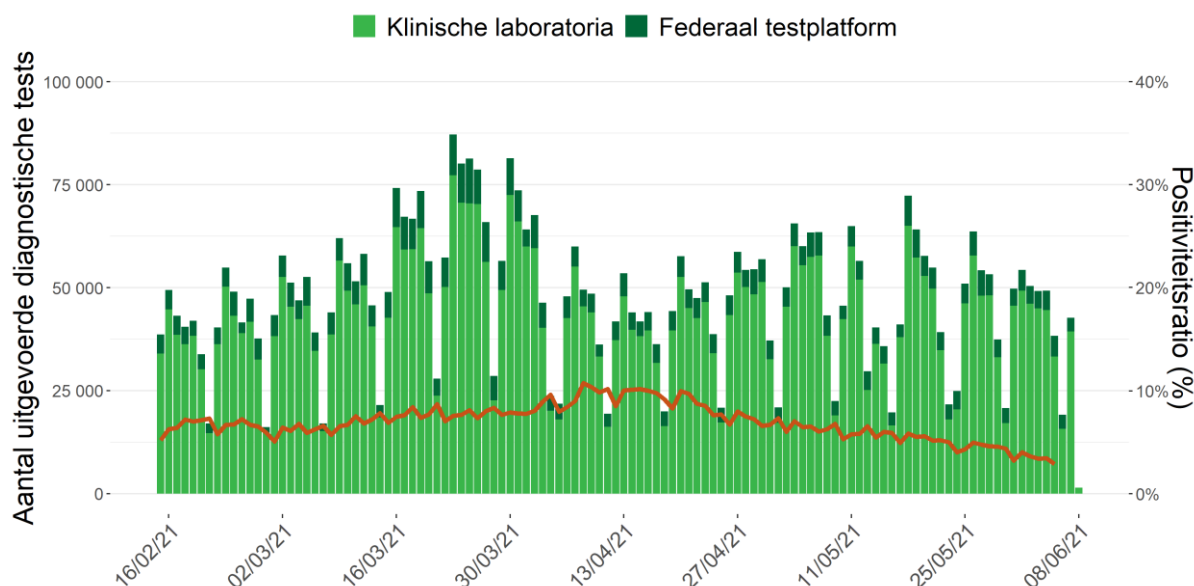
Bron: NRC, klinische laboratoria en nationaal testing platform. Gerapporteerd aan Sciensano op 8 juni 2021, 6 uur.

*Vanwege het gebruik van de datum van diagnose moeten de gegevens van de afgelopen drie dagen nog worden geconsolideerd. Indien de datum van diagnose ontbreekt wordt de rapporteringsdatum gebruikt.

2.2. UITGEVOERDE TESTEN OP COVID-19 DOOR DE KLINISCHE LABORATORIA EN DOOR DE LABORATORIA VAN HET FEDERAAL TESTPLATFORM EN POSITIVITEITSRATIO PER PROVINCIE EN LEEFTIJDSCATEGORIE

Gedurende de periode van 30 mei 2021 tot 5 juni 2021 werden er 312 032 testen uitgevoerd, ofwel een dagelijks gemiddelde van 44 576 testen. De positiviteitsratio voor België was 3,5% voor deze periode.

Aantal uitgevoerde diagnostische testen door de klinische laboratoria en het federaal testplatform*, en positiviteitsratio, per dag vanaf 15/02/21

Noot: Gegevens van de laatste 72 uur moeten nog geconsolideerd worden. De gegevens van andere dagen kunnen nog aangevuld worden door retrospectief rapporterende laboratoria. Zowel antigeen- als PCR-testen worden weergegeven: als op een staal een PCR én een antigeentest is uitgevoerd, worden deze als twee aparte testen beschouwd.

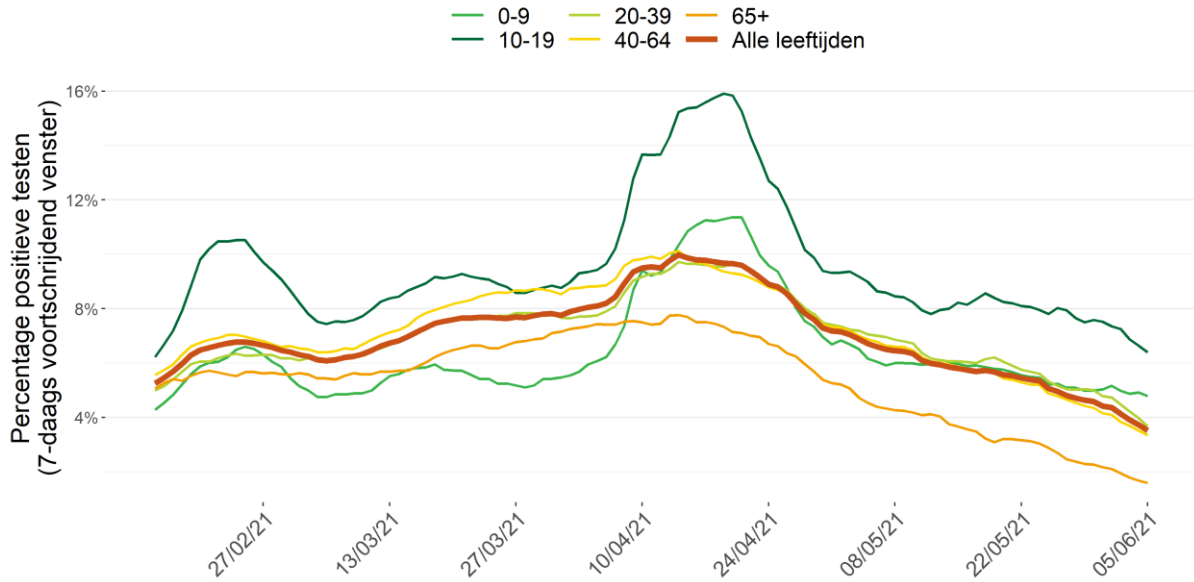
Onderstaande tabel toont de verdeling van het aantal uitgevoerde testen, het aantal uitgevoerde testen per 100 000 inwoners, het aantal positieve testen en de positiviteitsratio per leeftijdscategorie voor de periode van 30 mei 2021 tot 5 juni 2021 (i.e., de laatste 7 dagen met geconsolideerde gegevens).

Leeftijdsgroep	Aantal testen	Aantal testen/ 100 000 inw	Aantal positieve testen	% positieve testen*
0-9	20 283	1 598	971	4,8%
10-19	32 854	2 527	2 099	6,4%
20-39	92 932	3 205	3 410	3,7%
40-64	104 709	2 742	3 510	3,4%
65+	60 364	2 738	959	1,6%

Noot: Voor 890 testen was de leeftijd niet gekend.

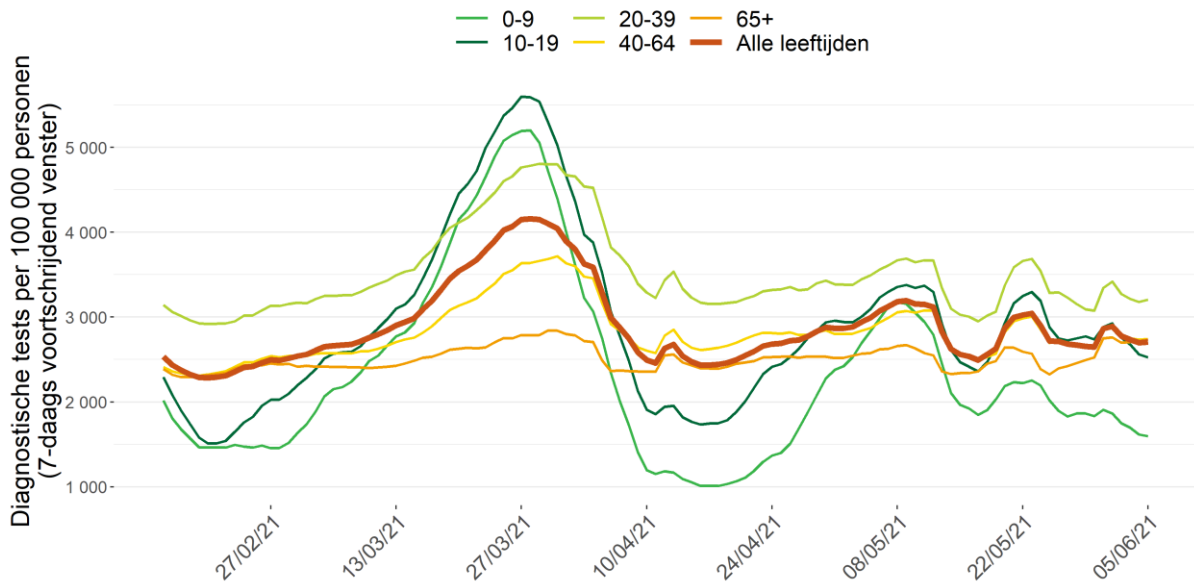
De eerste grafiek hieronder geeft de positiviteitsratio weer (7-daags voortschrijdend gemiddelde) per leeftijdscategorie vanaf 15 februari 2021. De tweede grafiek hieronder geeft het aantal testen weer dat in de voorgaande 7 dagen uitgevoerd werd per 100 000 personen (7-daags voortschrijdend venster) per leeftijdscategorie voor dezelfde periode.

Positiviteitsratio per leeftijdscategorie vanaf 15/02/21

Noot: de gegevens van de laatste drie dagen moeten nog geconsolideerd worden

Uitgevoerde testen per leeftijdscategorie vanaf 15/02/21

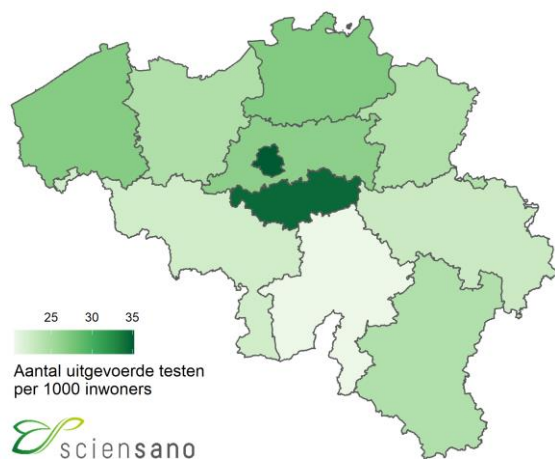
Noot: de gegevens van de laatste drie dagen moeten nog geconsolideerd worden

Onderstaande tabel toont de verdeling van het aantal uitgevoerde testen, het aantal positieve testen en de positiviteitsratio voor België, per provincie, voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en voor de Duitstalige Gemeenschap, voor de periode van 30 mei 2021 tot 5 juni 2021 (de laatste 7 dagen met geconsolideerde gegevens).

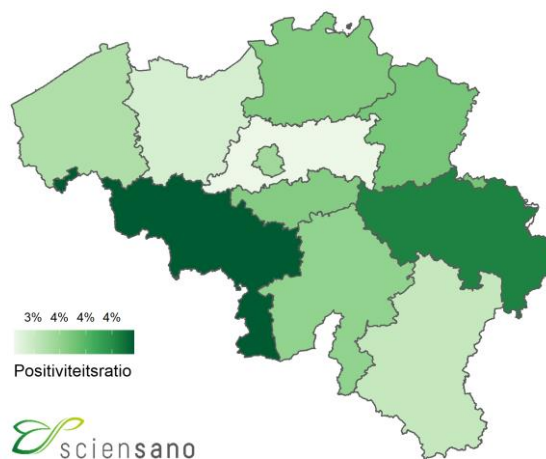
	Aantal testen	Aantal testen/ 100 000 inw	Aantal positieve testen	% positieve testen*
België	312 032	2 715	11 003	3,5%
Antwerpen	50 498	2 701	1 843	3,6%
Brabant wallon	13 982	3 444	508	3,6%
Hainaut	29 991	2 227	1 474	4,9%
Liège	25 141	2 265	1 156	4,6%
Limburg	21 356	2 434	800	3,7%
Luxembourg	6 950	2 424	211	3,0%
Namur	10 126	2 042	356	3,5%
Oost-Vlaanderen	37 212	2 440	1 066	2,9%
Vlaams-Brabant	30 517	2 640	806	2,6%
West-Vlaanderen	32 252	2 686	1 047	3,2%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	42 861	3 518	1 459	3,4%
Deutschsprachige Gemeenschap	1 179	1 513	42	3,6%

*Er werd geopteerd om de positiviteitsratio (% positieve testen) te berekenen als het totaal aantal positieve testen gedeeld door het totaal aantal uitgevoerde testen, dit ter weerspiegeling van de feitelijk uitgevoerde testen in België. Meer gedetailleerde informatie over de positiviteitsratio vindt u in punt 4 in het document "[veelgestelde vragen](#)".

Aantal tests uitgevoerd per provincie, per 1000 inwoners gedurende de periode van 30/05/21 tot 05/06/21

Positiviteitsratio per provincie gedurende de periode van 30/05/21 tot 05/06/21

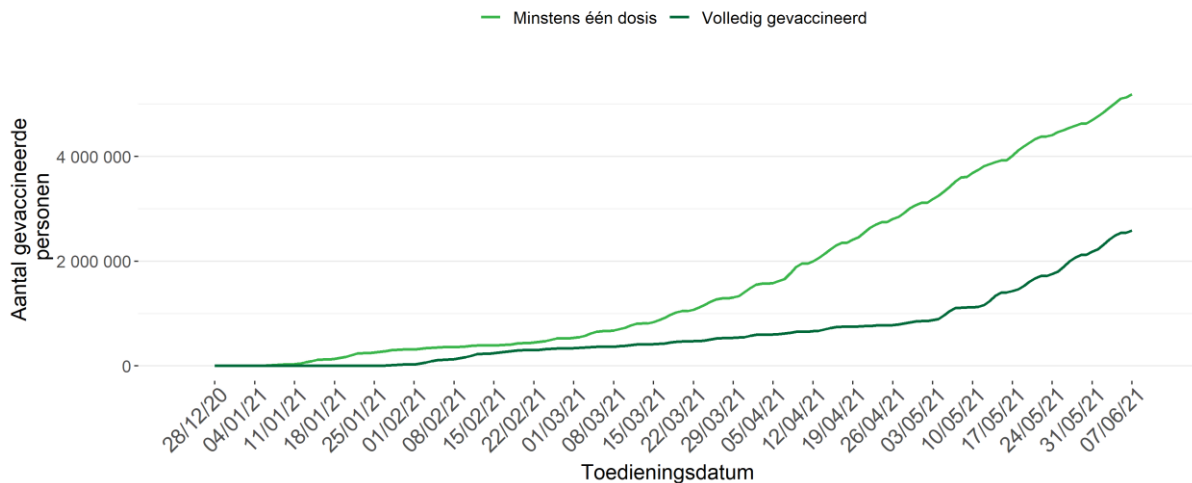
2.3. VACCINATIE

Op 28 december 2020 is in België begonnen met de vaccinatiecampagne tegen COVID-19. Op dit ogenblik worden vier vaccins tegen COVID-19 gebruikt: het vaccin *Comirnaty*® (Pfizer/BioNTech), het *COVID-19 Vaccine Moderna*®, het *Vaxzevria*® vaccin (AstraZeneca) en het *COVID-19 Vaccine Janssen*® (Johnson & Johnson). Het vaccinatieschema voor de eerste drie vaccins bestaat uit twee dosissen, toegediend met een aanbevolen interval van 21 dagen (*Comirnaty*®)¹, 28 dagen (*COVID-19 Vaccine Moderna*®), of 12 weken² (*Vaxzevria*®)³. Van het *COVID-19 Vaccine Janssen*® dient er één dosis toegediend te worden.

Van 28 december 2020 tot en met 7 juni 2021, zijn in totaal 7 673 969 dosissen van het COVID-19-vaccin toegediend in België en geregistreerd in Vaccinnet+, het nationale COVID-19-vaccinatieregister. In totaal hebben 5 189 472 personen (waarvan 2 012 829 van 65 jaar en ouder) een eerste dosis van een vaccin toegediend gekregen. Hiervan zijn 2 587 467 personen (waarvan 1 371 532 van 65 jaar en ouder) reeds volledig gevaccineerd.

Onderstaande figuur toont de evolutie in de tijd van het cumulatief aantal personen gevaccineerd met minstens één dosis en van het cumulatief aantal personen die volledig gevaccineerd zijn in België.

Cumulatief aantal personen gevaccineerd met minstens één dosis van het COVID-19-vaccin en cumulatief aantal personen die volledig gevaccineerd zijn, volgens toedieningsdatum (Bron: Vaccinnet+)

Gegevensbron: Het register Vaccinnet+. Er kan een vertraging optreden tussen het moment van vaccinatie en het moment van registratie in de databank. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij de interpretatie van de resultaten. Personen die volledig gevaccineerd zijn, worden opgenomen in elkvan de twee curven.

¹ Op 10 maart 2021, volgend op een beslissing van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid, is het interval tussen de twee dosissen van het *Comirnaty*®-vaccin in de Belgische vaccinatiecampagne verlengd van 21 naar 35 dagen.

² Het interval tussen de twee dosissen van het *Vaxzevria*® vaccin werd verkort van 12 weken naar 8 weken op 3 mei 2021 in het Brussels gewest en op 12 mei 2021 in de Belgische vaccinatiecampagne.

³ De leeftijdsindicaties voor het *Vaxzevria*® vaccin van AstraZeneca veranderden tijdens de Belgische vaccinatiecampagne als volgt: (i) 12 februari tot 2 maart 2021: 18 tot 55 jaar oud; (ii) 3 maart tot 6 april: ≥ 18 jaar; (iii) 7 april tot 23 april: ≥ 56 jaar oud; (iv) Vanaf 24 april: ≥ 41 jaar oud.

⁴ Vanaf 26 mei 2021 besliste de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid omeen voorzorgsprincipe aan te nemen en het gebruik van het COVID-19-vaccin *Vaccin Janssen*® tijdelijk te beperken tot voor mensen van 41 jaar en ouder.

Onderstaande tabel toont de vaccinatiegraad volgens vaccinatiestatus op 7 juni 2021 voor verschillende leeftijdsgroepen, voor België, de regio's en de Duitstalige Gemeenschap. De geografische verdeling is gebaseerd op de postcode van de woonplaats van de gevaccineerde persoon en dus niet op de postcode van de vaccinatieplaats. Deze verdeling is dus geen weergave van het aantal vaccinaties gerealiseerd door de gefedereerde entiteiten, aangezien bepaalde personen momenteel op de werkplaats worden gevaccineerd (woonzorgcentra, ziekenhuizen).

		Totale bevolking ⁽¹⁾	Bevolking van 18 jaar en ouder ^(1,2)	Bevolking van 65 jaar en ouder ^(1,2)
Vaccinatiegraad minstens 1 dosis	België	45,0%	56,3%	90,3%
	Brussel ⁽³⁾	32,7%	42,2%	76,6%
	Vlaanderen ⁽³⁾	46,4%	57,4%	94,5%
	Wallonië ^(3,4)	46,2%	58,0%	84,7%
	Duitstalige Gemeenschap ⁽³⁾	50,7%	62,9%	84,9%
Vaccinatiegraad volledig gevaccineerd	België	22,5%	28,1%	61,5%
	Brussel ⁽³⁾	18,8%	24,2%	51,2%
	Vlaanderen ⁽³⁾	23,2%	28,7%	66,4%
	Wallonië ^(3,4)	22,2%	27,8%	54,1%
	Duitstalige Gemeenschap ⁽³⁾	20,9%	25,9%	49,0%

Gegevensbron: Het register Vaccinnet+. Er kan een vertraging optreden tussen het moment van vaccinatie en het moment van registratie in de databank. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij de interpretatie van de resultaten.

⁽¹⁾ De noemers gebruikt voor deze berekeningen zijn de voorlopige populatiecijfers van de Belgische bevolking op 01/01/2021, zoals gepubliceerd door STATBEL.

⁽²⁾ Personen waarvoor de leeftijd niet gekend was, werden niet opgenomen in deze berekeningen.

⁽³⁾ De geografische verdeling is gebaseerd op de postcode van de woonplaats van de gevaccineerde persoon. Personen waarvoor de postcode niet gekend was, werden niet opgenomen in de geografische verdeling.

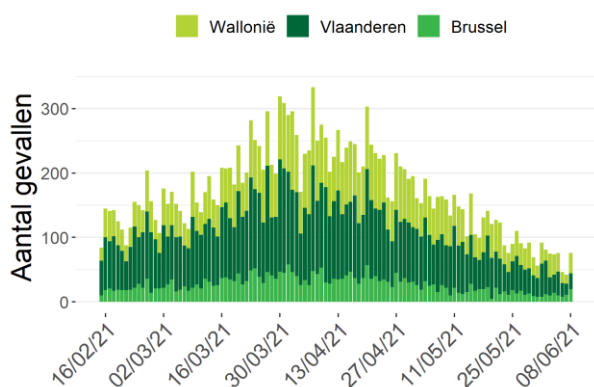
⁽⁴⁾ Exclusief Duitstalige Gemeenschap.

2.4. ZIEKENHUISOPNAMES VOOR COVID-19

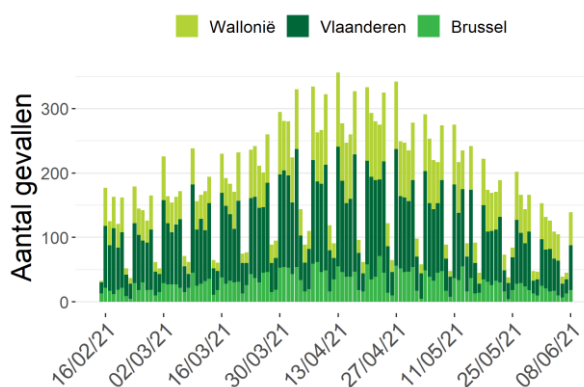
Tussen 2 juni 2021 en 8 juni 2021 werden 470 door het labo bevestigde COVID-19-patiënten in het ziekenhuis opgenomen en 695 verlieten het ziekenhuis.

Van de 470 gerapporteerde opnames voor de periode 2 juni 2021 tot 8 juni 2021 zijn er 454 nieuwe opnames gerapporteerd met een onderscheid naar herkomst van de patiënt. Voor deze periode waren 13 (van de 454) opnames afkomstig uit een woonzorgcentrum of een andere instelling voor langdurige zorg.

Evolutie van het aantal nieuwe opnames in het ziekenhuis

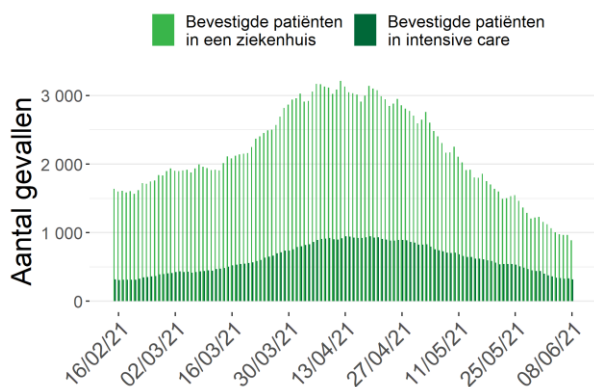
Evolutie van het aantal patiënten die het ziekenhuis hebben verlaten

Het is mogelijk dat er retrospectief correcties worden aangebracht aan de cijfers van de voorbije dagen.

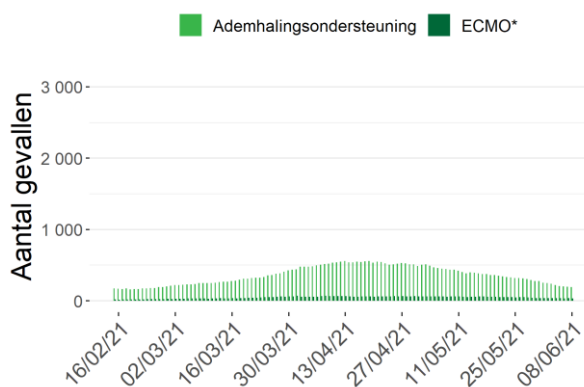
Op 8 juni 2021 werden 888 ziekenhuisbedden ingenomen door door het labo bevestigde COVID-19-patiënten, waarvan 319 bedden op intensieve zorgen; 194 patiënten hadden ademhalingsondersteuning nodig en 35 ECMO. De voorbije 7 dagen is het totaal aantal ingenomen bedden afgenomen met 271, waarvan 85 minder ingenomen bedden op intensieve zorgen.

Evolutie van het aantal gehospitaliseerde gevallen

*Aantal deelnemende ziekenhuizen: 104 (8 juni 2021)

Ernst van het aantal gehospitaliseerde gevallen

*ECMO: Extracorporele membraanoxygenatie

2.5. BEZETTINGSGRAAD VAN DE IZ-BEDDEN

Het ziekenhuisnoodplan wordt gecoördineerd door het *Comité Hospital & Transport Surge Capacity* met vertegenwoordigers van alle overheden, Defensie, de ziekenhuiskoepels, het Wetenschappelijk comité en andere experts. Het plan bestaat uit verschillende fasen.

Onafhankelijk van de bezettingsgraad moeten ziekenhuizen permanent 15% van hun totaal aantal erkende bedden op intensieve zorgen reserveren voor bevestigde COVID-19 patiënten.

Afhankelijk van de bedbezettingsgraad op IZ kan er beslist worden om, in fase 1, meer erkende IZ-bedden vrij te houden voor COVID-19-patiënten. Wanneer blijkt dat dit niet volstaat, in fase 2, kan er beslist worden om extra IZ-bedden te creëren.

Onderstaande tabel geeft het aantal COVID-19 patiënten op IZ weer voor België, per provincie en voor het Brussels Gewest op 8 juni 2021. De bezettingsgraad van de IZ-bedden wordt berekend op basis van het aantal erkende IZ-bedden.

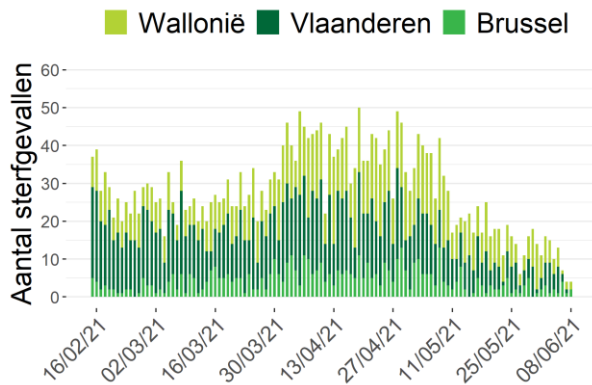
	Aantal erkende IZ-bedden*	Aantal bevestigde COVID-19 patiënten in IZ	Percentage bezette erkende IZ-bedden door bevestigde COVID-19 patiënten
België	1992	319	16%
Antwerpen	301	45	15%
Brabant wallon	23	2	9%
Hainaut	259	71	27%
Liège	230	27	12%
Limburg	145	15	10%
Luxembourg	43	1	2%
Namur	97	24	25%
Oost-Vlaanderen	265	34	13%
Vlaams-Brabant	139	16	12%
West-Vlaanderen	221	25	11%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	269	59	22%

*Totaal aantal erkende IZ-bedden in November 2020. Dit omvat zowel de IZ-bedden voor COVID-19-patiënten als de IZ-bedden voor andere patiënten.

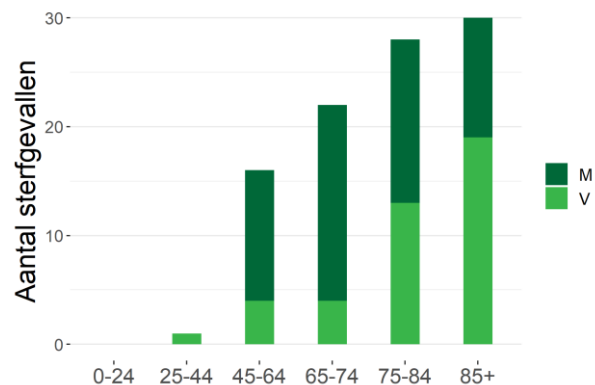
2.6. EVOLUTIE VAN DE COVID-19 MORTALITEIT

Voor de periode van 30 mei 2021 tot 5 juni 2021 werden 97 sterfgevallen gerapporteerd; 37 in Vlaanderen, 50 in Wallonië, en 10 in Brussel. Sterfgevallen worden gepresenteerd volgens datum van overlijden, en ingedeeld per gewest volgens plaats van overlijden.

Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen per gewest en datum van overlijden

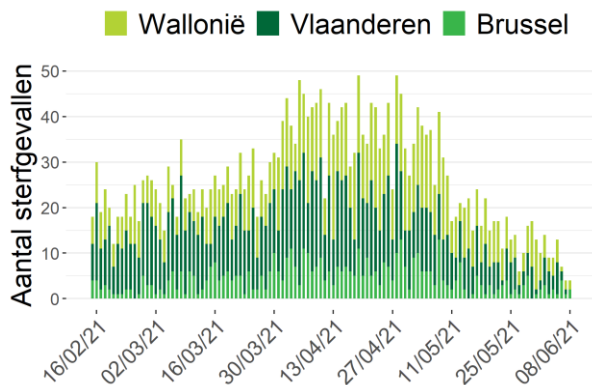

Aantal COVID-19 sterfgevallen per leeftijd en geslacht (30/05/21-05/06/21)

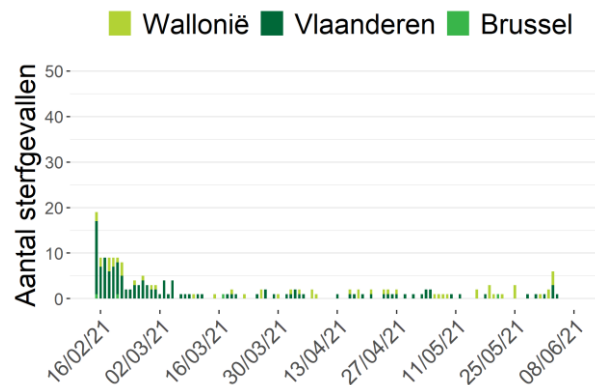

Noot: Gegevens van de laatste 72 uur moeten nog geconsolideerd worden.

Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen in ziekenhuizen per gewest en datum van overlijden

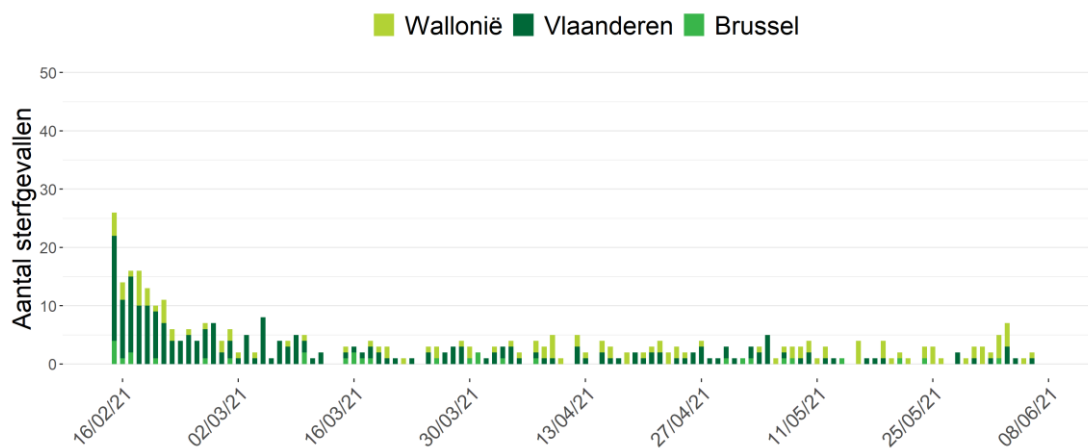
Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen in woonzorgcentra per gewest en datum van overlijden

Noot: Gegevens van de laatste 72 uur moeten nog geconsolideerd worden.

Tussen 30 mei 2021 en 5 juni 2021 zijn 22 bewoners van een WZC overleden aan COVID-19 waarvan 12 in een WZC (6 in Vlaanderen, 0 in Brussel, 6 in Wallonië), 10 in het ziekenhuis (0 in Vlaanderen, 1 in Brussel, 9 in Wallonië) en 0 op andere locaties.

Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra (alle plaatsen van overlijden) per gewest en datum van overlijden, vanaf 15/02/21

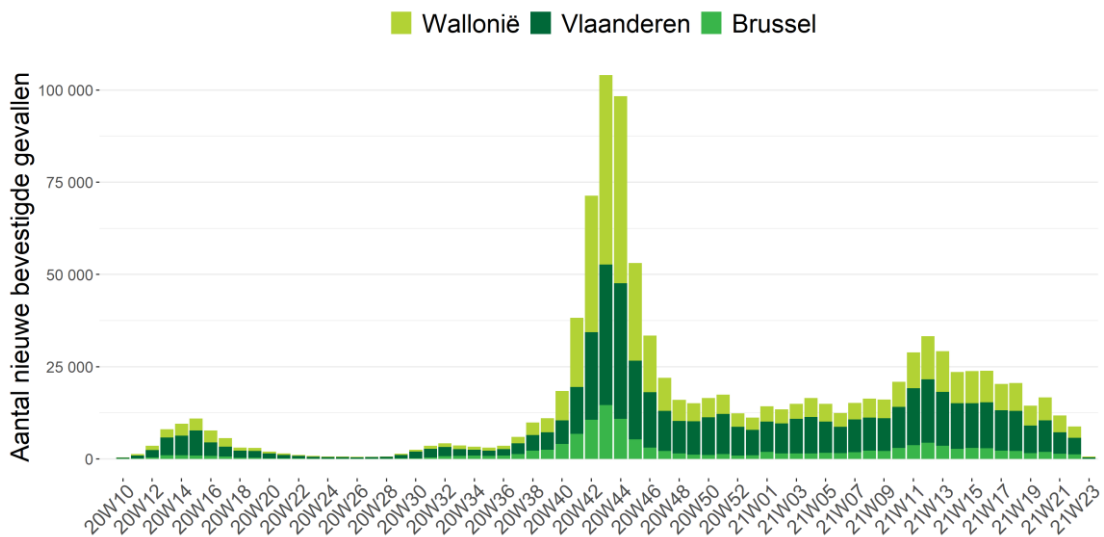
Meer informatie over de surveillance in WZC vind je terug in het [wekelijks rapport](#).

3. Overzicht van de epidemie

3.1. VERSPREIDING EN EVOLUTIE VAN DE COVID-19-GEVALLEN

Tot nu toe werden in totaal 1 072 175 bevestigde gevallen gemeld; 501 159 gevallen (47%) in Vlaanderen, 418 830 (39%) gevallen in Wallonië, waarvan 6 196 gevallen in de Duitstalige Gemeenschap, en 131 671 (12%) gevallen in Brussel. Gegevens betreffende de woonplaats waren niet beschikbaar voor 20 515 gevallen (2%).

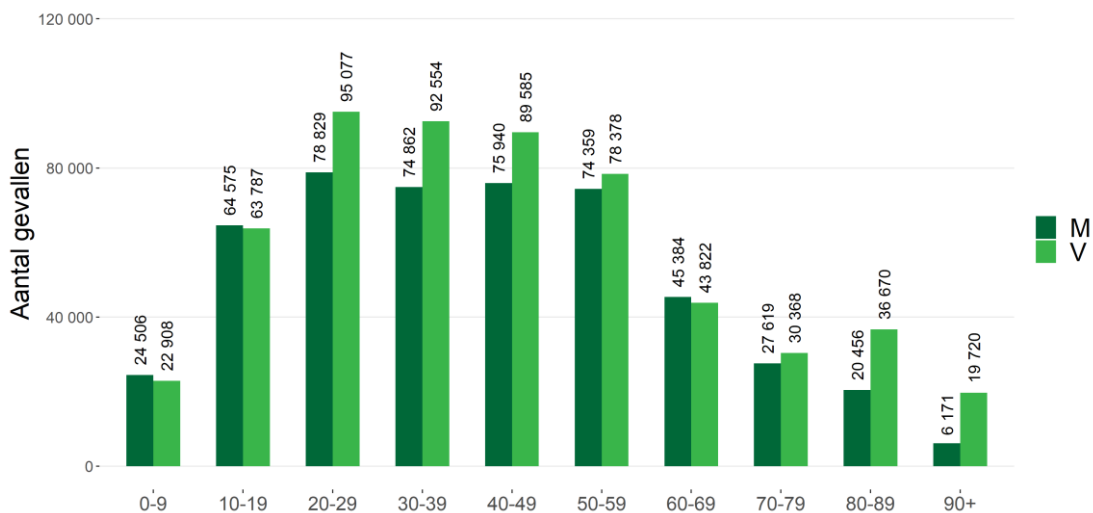
Evolutie van het totaal aantal bevestigde gevallen per gewest en datum van diagnose*

Bron: NRC, klinische laboratoria en nationaal testing platform. Gerapporteerd aan Sciensano op 8 juni 2021, 6 uur.

*Vanwege het gebruik van de datum van diagnose moeten de gegevens van de afgelopen drie dagen nog worden geconsolideerd. Indien de datum van diagnose ontbreekt wordt de rapporteringsdatum gebruikt.

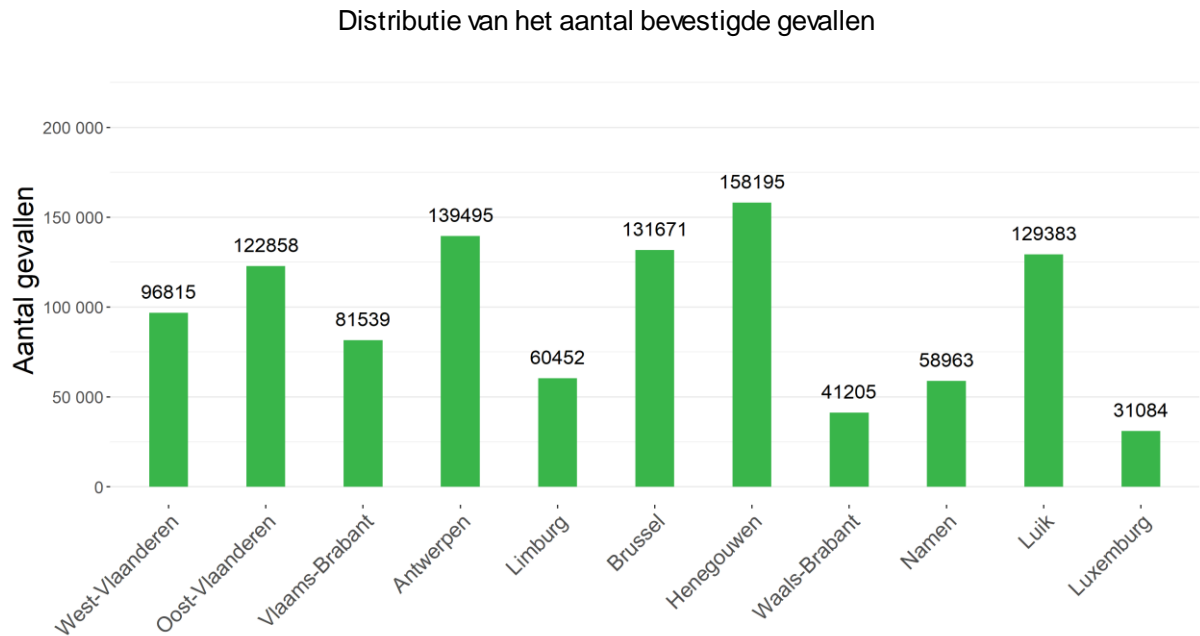
Distributie van bevestigde gevallen per leeftijd en geslacht*

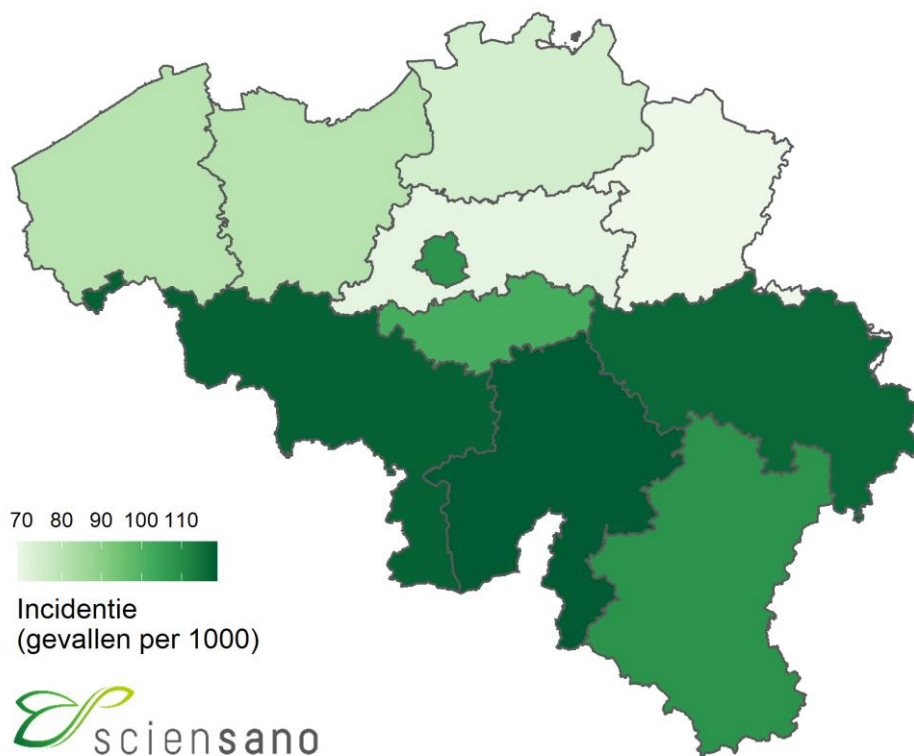
*Deze figuur betreft de leeftijdsverdeling voor alle bevestigde gevallen. Dit geeft de ernst van de ziekte niet weer voor een bepaalde leeftijdsgroep. Informatie over leeftijd en/of geslacht was niet beschikbaar voor 6605 gevallen.

3.2. WEERGAVE VAN HET AANTAL BEVESTIGDE GEVALLEN SINDS HET BEGIN VAN DE EPIDEMIE

3.2.1. Per provincie en voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

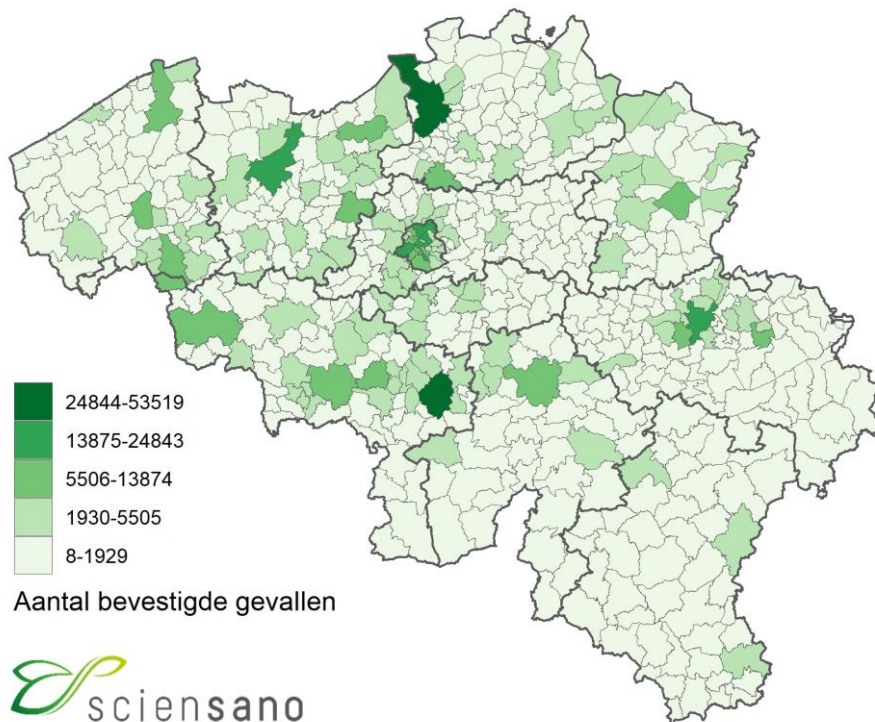

Totaal aantal bevestigde gevallen per 1000 inwoners

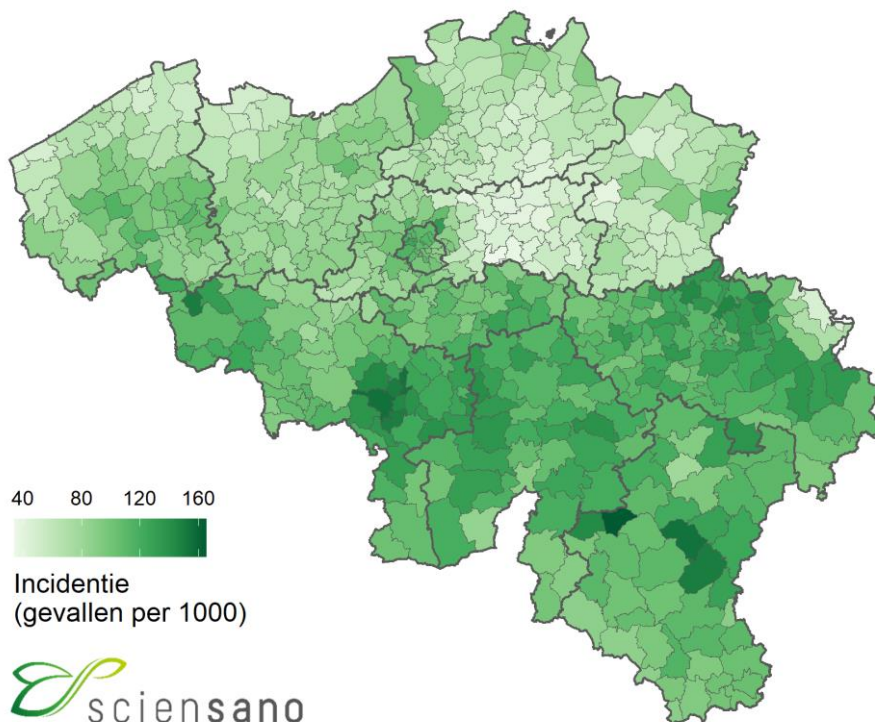

3.2.2. Per gemeente

Totaal aantal bevestigde gevallen

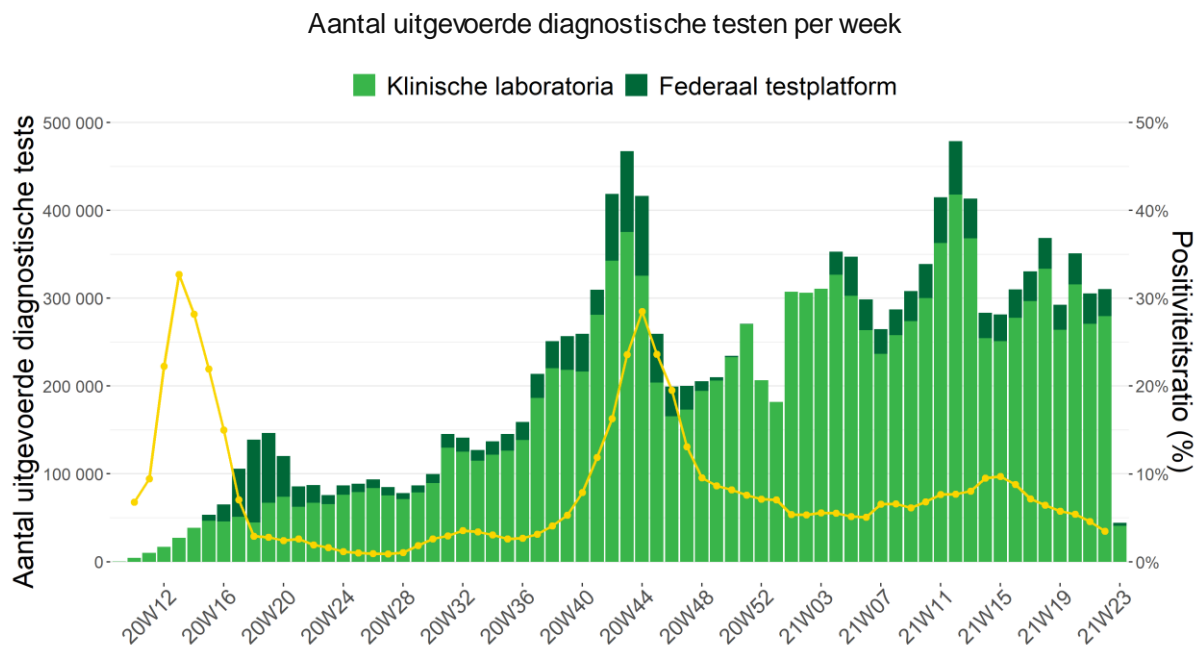
Totaal aantal bevestigde gevallen per 1000 inwoners

3.3. UITGEVOERDE TESTEN OP COVID-19 DOOR DE KLINISCHE LABORATORIA EN DOOR DE LABORATORIA VAN HET FEDERAAL TESTPLATFORM

Tussen begin maart 2020 en 8 juni 2021 is het aantal uitgevoerde testen door de klinische laboratoria (het nationaal referentiecentrum en de andere klinische laboratoria die de test uitvoeren) opgelopen tot 12 554 123 testen.

Sinds 10/04/20 zijn er 1 765 195 testen uitgevoerd door het federaal testplatform* voor de woonzorgcentra, andere residentiële collectiviteiten en triagecentra.

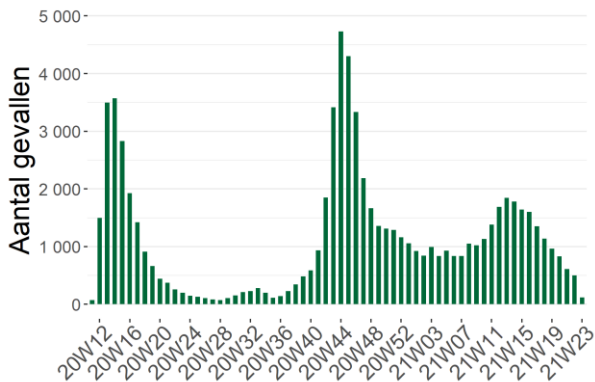
Noot: Gegevens van de laatste 72 uur moeten nog geconsolideerd worden. De gegevens van andere dagen kunnen nog aangevuld worden door retrospectief rapporterende laboratoria. Zowel antigeen- als PCR-testen worden weergegeven: als op een staal een PCR én een antigeentest is uitgevoerd, worden deze als 2 aparte testen beschouwd.

*De transitie van het nationale testplatform naar het testplatform bisis vond plaats tussen oktober 2020 en eind januari 2021. Sinds 26 januari 2021 is het opnieuw mogelijk om voor de gerapporteerde testen het onderscheid te maken naar herkomst.

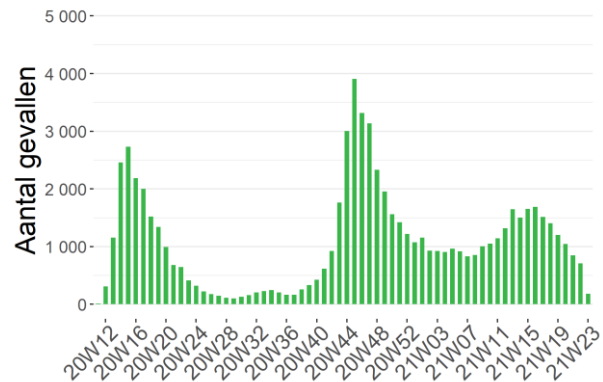
3.4. ZIEKENHUISOPNAMES VOOR COVID-19

Het overgrote deel van de ziekenhuizen (> 99%) neemt sinds 15 maart 2020 actief deel aan de rapportering. Gegevens vanaf deze datum worden hier gepresenteerd. Het betreft enkel de door het labo bevestigde gevallen.

Evolutie van het aantal nieuwe opnames in het ziekenhuis

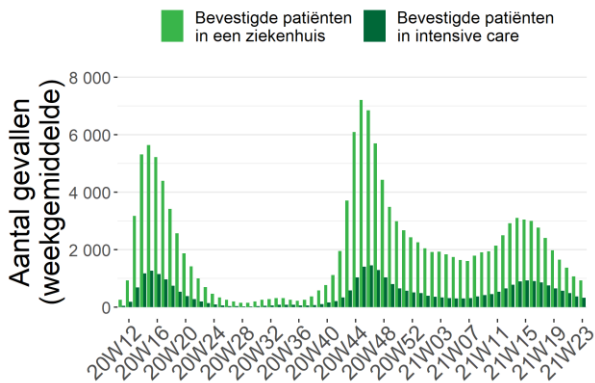
Evolutie van het aantal patiënten die het ziekenhuis hebben verlaten

Het is mogelijk dat er retrospectief correcties worden aangebracht aan de cijfers van de voorbije dagen.

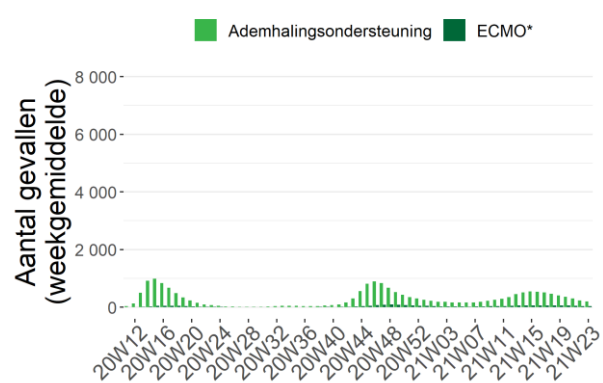
Tussen 15 maart 2020 en 8 juni 2021 werden 74 712 door het labo bevestigde COVID-19-patiënten opgenomen in het ziekenhuis en 71 684 personen verlieten het ziekenhuis.

Evolutie van het aantal gehospitaliseerde gevallen

*Aantal deelnemende ziekenhuizen: 104 (8 juni 2021)

Ernst van de gehospitaliseerde gevallen

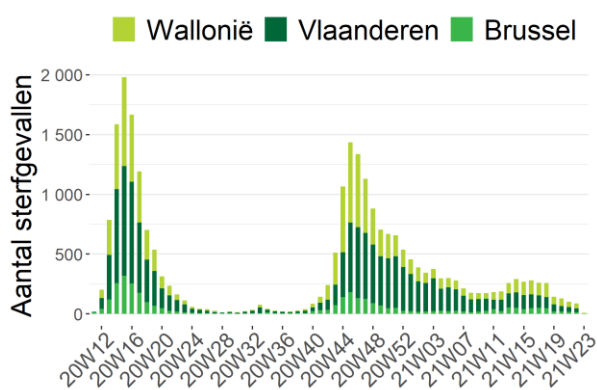
*ECMO: Extracorporele membraanoxygenatie

3.5. EVOLUTIE VAN DE COVID-19 MORTALITEIT

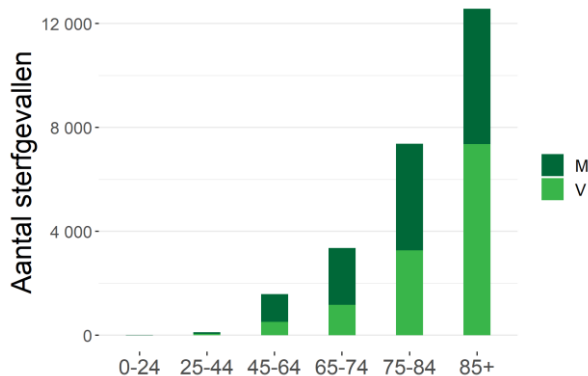
Deze cijfers omvatten de sterfgevallen die door de autoriteiten worden gerapporteerd, vanaf 24 maart 2020 aangevuld met gegevens die door de ziekenhuizen worden verstrekt. Sterfgevallen worden gepresenteerd volgens datum van overlijden, en ingedeeld naar gewest volgens plaats van overlijden.

Bij het afsluiten van de gegevensverzameling voor dit rapport werden in totaal 25 051 sterfgevallen gerapporteerd; 12 644 (50%) in Vlaanderen, 9 161 (37%) in Wallonië, en 3 246 (13%) in Brussel.

Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen per gewest en datum van overlijden

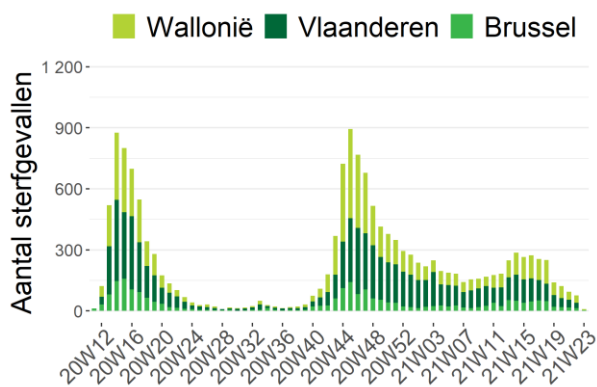
Aantal COVID-19 sterfgevallen per leeftijd en geslacht*

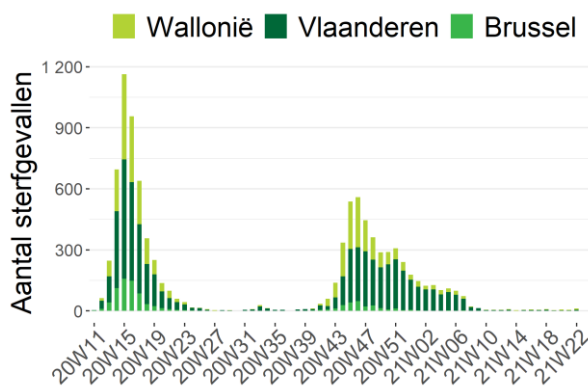
*Informatie over leeftijd en/of geslacht was niet beschikbaar voor 41 sterfgevallen

Noot: Gegevens van de laatste 72 uur moeten nog geconsolideerd worden.

Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen in ziekenhuizen per gewest en datum van overlijden

Evolutie van het aantal COVID-19 sterfgevallen in woonzorgcentra per gewest en datum van overlijden

Noot: Gegevens van de laatste 72 uur moeten nog geconsolideerd worden.

Cumulatief totaal van de tot dusver gerapporteerde sterfgevallen

Plaats van overlijden	Vlaanderen		Brussel		Wallonië		België	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ziekenhuis	6 978	55%	2 332	72%	6 034	66%	15 344	61%
<i>Bevestigde gevallen</i>	6 687	96%	2 272	97%	5 862	97%	14 821	97%
<i>Mogelijke gevallen</i>	291	4%	60	3%	172	3%	523	3%
Woonzorgcentrum	5 589	44%	897	28%	3 045	33%	9 531	38%
<i>Bevestigde gevallen</i>	4 713	84%	454	51%	1 838	60%	7 005	73%
<i>Mogelijke gevallen</i>	876	16%	443	49%	1 207	40%	2 526	27%
Andere residentiële collectiviteiten	44	0%	3	0%	50	1%	97	0%
Thuis en andere	17	0%	14	0%	32	0%	63	0%
Onbekend	16	0%	0	0%	0	0%	16	0%
TOTAAL	12 644	100%	3 246	100%	9 161	100%	25 051	100%

Sterfgevallen in ziekenhuizen worden gemeld door de ziekenhuizen via de “hospital surge capacity survey”. Initieel werden enkel sterfgevallen gemeld van patiënten waarvan de COVID-19-infectie werd bevestigd met een laboratoriumtest of op basis van een CT-scan van de thorax met suggestieve klinische presentatie van COVID-19. Vanaf 5 mei 2020 worden sterfgevallen van mogelijke gevallen in het ziekenhuis ook systematisch gerapporteerd. Mogelijke gevallen betreffen patiënten die geen diagnostische test hebben gehad maar voldeden aan de door de arts vastgestelde klinische criteria voor de ziekte. **Sterfgevallen buiten het ziekenhuis** (woonzorgcentra, andere residentiële collectiviteiten, andere plaatsen) worden gemeld door de regionale autoriteiten en hebben betrekking op bevestigde en mogelijke COVID-19-gevallen.

Op 26/8/20 werden ontbrekende individuele gegevens van sterfgevallen (leeftijd, geslacht en datum van overlijden) in Vlaamse woonzorgcentra gepubliceerd. Deze gegevens werden retrospectief verzameld voor de periode van 18 maart tot 2 juni 2020. De update geeft een vollediger beeld van de COVID-19 mortaliteit. Meer informatie over deze update vind je [hier](#).

4. Annex

4.1. SAMENVATTING VAN DE KERNINDICATOREN

Onderstaande tabel bevat de voornaamste indicatoren voor het opvolgen van de epidemie. Deze worden opgedeeld in drie categorieën: intensiteitsindicatoren met betrekking tot het aantal gediagnosticeerde gevallen en uitgevoerde tests, indicatoren voor de ernst van de situatie betreffende ziekenhuisopnames en sterfgevallen, en vaccinatie-indicatoren. Deze indicatoren worden per kalenderweek weergegeven voor de laatste vier weken.

Indicator	3/5-9/5	10/5-16/5	17/5-23/5	24/5-30/5
Indicatoren van intensiteit				
Gemiddeld aantal nieuwe gevallen per dag ^(a)	2 997	2 090	2 429	1 716
Verdubbelingstijd/Halveringstijd ^(b)	497	13	32	14
Reproductiegetal ^(c)	0,999	0,814	1,060	0,868
Aantal uitgevoerde testen per 100 000 inw.	3 206	2 547	3 054	2 656
Positiviteitsratio ^(a)	6,4%	5,8%	5,4%	4,6%
14-daagse incidentie per 100 000 inw. ^(d)	363	310	275	252
Indicatoren van ernst				
Gemiddeld aantal nieuwe ziekenhuisopnames voor COVID-19 per dag ^(a)	163	138	119	87
7-daagse incidentie voor het aantal ziekenhuisopnames voor COVID-19 per 100 000 inw. ^(d)	9,91	8,41	7,22	5,32
Aantal ziekenhuisbedden ingenomen door COVID-19-patiënten ^(e)	2 172	1 802	1 501	1 219
Aantal IZ-bedden ingenomen door COVID-19-patiënten ^(e)	702	619	542	442
Percentage erkende IZ-bedden ingenomen door COVID-19-patiënten ^(f)	35%	31%	27%	22%
Gemiddeld aantal COVID-19-sterfgevallen per dag	37	21	18	14
Gemiddeld aantal COVID-19-sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra per dag ^(a)	3	2	1	2
Indicatoren van vaccinatie				
Daggemiddelde van het aantal toegediende dosissen ^(a)	104 291	85 897	107 449	90 330
Vaccinatiegraad voor België ^(g)	9,4%	11,9%	15,1%	18,5%

^(a) 7-daagsgemiddelde. Dit gemiddelde wordt berekend op basis van de geconsolideerde gegevens voor de beschreven week

^(b) De verdubbelingstijd (in het oranje) is een maat voor de exponentiële groei. Het staat voor de tijd die nodig is om het aantal gediagnosticeerde gevallen te verdubbelen. De halveringstijd (in het groen) daarentegen staat voor de tijd die nodig is om het aantal gediagnosticeerde gevallen te halveren.

^(c) Reproductiegetal berekend op basis van het aantal nieuwe gevallen dat door laboratoriumtests werd gediagnosticeerd. Het gaat hier om het reproductiegetal dat berekend is op de laatste dag van de beschreven week (zondag).

^(d) De incidentie wordt berekend op basis van de gegevens die op de laatste dag van de beschreven week (zondag) volledig geconsolideerd waren.

^(e) Gegevens over de laatste dag van de beschreven week (zondag)

^(f) De bezettingsgraad is berekend op basis van de gegevens die op de laatste dag van de beschreven week (zondag) volledig geconsolideerd waren. Het totale aantal IZ-bedden dat in november 2020 erkend was, bedroeg 1992 bedden voor België. Dit aantal omvat zowel IZ-bedden die beschikbaar zijn voor COVID-19-patiënten als IZ-bedden die beschikbaar zijn voor andere patiënten.

^(g) Vaccinatiegraad van de bevolking van 18 jaar en ouder (volledige vaccinatie)

4.2. AANTAL PERSONEN GEDIAGNOSTICEERD (PCR EN ANTIGEEN) TUSSEN 2 MEI 2021 EN 8 JUNI 2021, VOORGESTELD PER DAG EN GEMIDDELDE PER WEEK

Datum	Bevestigde gevallen	Aantal nieuwe gevallen per periode van 7 dagen
02/05/21	1 134	
03/05/21	4 326	
04/05/21	3 652	21 246 gevallen tijdens deze periode van 7 dagen
05/05/21	3 633	Gemiddeld 3 035,1 gevallen per dag
06/05/21	3 490	Dus een incidentie over een week van
07/05/21	3 304	184,9/100 000 inwoners
08/05/21	1 707	
09/05/21	867	
10/05/21	3 356	
11/05/21	2 988	14 752 gevallen tijdens deze periode van 7 dagen
12/05/21	2 789	Gemiddeld 2 107,4 gevallen per dag
13/05/21	930	Dus een incidentie over een week van
14/05/21	2 556	128,4/100 000 inwoners
15/05/21	1 266	
16/05/21	746	
17/05/21	3 592	
18/05/21	3 256	16 979 gevallen tijdens deze periode van 7 dagen
19/05/21	3 145	Gemiddeld 2 425,6 gevallen per dag
20/05/21	2 387	Dus een incidentie over een week van
21/05/21	2 437	147,7/100 000 inwoners
22/05/21	1 416	
23/05/21	772	
24/05/21	889	
25/05/21	2 741	12 192 gevallen tijdens deze periode van 7 dagen
26/05/21	2 508	Gemiddeld 1 741,7 gevallen per dag
27/05/21	2 176	Dus een incidentie over een week van
28/05/21	2 003	106,1/100 000 inwoners
29/05/21	1 103	Een daling van -24,5% tussen deze 2 periodes
30/05/21	589	Een incidentie over een periode van 14 dagen van 186,2 nieuwe gevallen/100 000 inwoners
31/05/21	2 016	
01/06/21	1 673	9 203 gevallen tijdens deze periode van 7 dagen
02/06/21	1 491	Gemiddeld 1 314,7 gevallen per dag
03/06/21	1 455	Dus een incidentie over een week van
04/06/21	1 337	80,1/100 000 inwoners
05/06/21	642	
06/06/21	387	
07/06/21	673	De gerapporteerde gegevens van de afgelopen dagen vereisen altijd een geleidelijke consolidatie onder meer door het proces van staalafname tot rapportage.
08/06/21	4	

Noot: Deze gegevens per dag kunnen eveneens gevonden worden op het interactieve dashboard [epistat](#). De gegevens worden dagelijks geüpdatet (7/7).

4.3. AANTAL UITGEVOERDE TESTEN TUSSEN 2 MEI 2021 EN 8 JUNI 2021, VOORGESTELD PER DAG EN GEMIDDELDE PER WEEK

Datum	Aantal testen	
02/05/21	20 971	
03/05/21	50 092	
04/05/21	65 603	
05/05/21	60 088	366 892 testen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 52 413/dag
06/05/21	63 404	
07/05/21	63 454	
08/05/21	43 280	
09/05/21	22 508	
10/05/21	45 660	
11/05/21	64 935	
12/05/21	56 505	
13/05/21	29 695	
14/05/21	40 320	
15/05/21	35 823	
16/05/21	19 752	
17/05/21	41 067	349 064 testen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 49 866/dag
18/05/21	72 369	
19/05/21	64 108	
20/05/21	57 716	
21/05/21	54 846	
22/05/21	39 206	
23/05/21	21 633	
24/05/21	24 926	
25/05/21	51 007	
26/05/21	63 639	
27/05/21	54 254	
28/05/21	53 276	
29/05/21	37 451	312 032 testen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 44 576/dag
30/05/21	20 735	
31/05/21	49 782	
01/06/21	54 277	
02/06/21	50 408	
03/06/21	49 222	
04/06/21	49 287	
05/06/21	38 321	
06/06/21	19 174	
07/06/21	42 684	
08/06/21	1 479	

4.4. AANTAL PERSONEN OPGENOMEN IN HET ZIEKENHUIS TUSSEN 5 MEI 2021 EN 8 JUNI 2021, VOORGESTELD PER DAG EN GEMIDDELDE PER WEEK

Datum	Aantal nieuwe ziekenhuis-opnames /dag		Aantal ontslagen /dag	Aantal gehospitaliseerde patiënten	Aantal COVID bevestigde IZ-patiënten	Aantal COVID mogelijke IZ-patiënten
05/05/21	164		253	2 481	757	19
06/05/21	145		220	2 402	744	21
07/05/21	163	1095 nieuwe ziekenhuis-opnames	217	2 307	727	28
08/05/21	164		274	2 167	707	22
09/05/21	159	Dus gemiddeld 156,4/dag	89	2 172	702	24
10/05/21	134		48	2 253	710	23
11/05/21	166		275	2 108	686	30
12/05/21	148		217	2 025	660	23
13/05/21	144		235	1 912	644	23
14/05/21	102	897 nieuwe ziekenhuis-opnames	91	1 917	643	25
15/05/21	168		242	1 804	621	25
16/05/21	105	Dus gemiddeld 128,1/dag	92	1 802	619	27
17/05/21	99		45	1 857	613	24
18/05/21	131		222	1 753	595	18
19/05/21	141		174	1 702	589	20
20/05/21	121		169	1 640	562	21
21/05/21	127	766 nieuwe ziekenhuis-opnames	171	1 600	540	15
22/05/21	123		189	1 491	544	15
23/05/21	88	Dus gemiddeld 109,4/dag	73	1 501	542	15
24/05/21	76		38	1 532	542	19
25/05/21	90		84	1 547	531	24
26/05/21	110		202	1 463	508	11
27/05/21	91		166	1 366	491	7
28/05/21	83	593 nieuwe ziekenhuis-opnames	144	1 290	469	7
29/05/21	92		166	1 206	451	8
30/05/21	69	Dus gemiddeld 84,7/dag	48	1 219	442	4
31/05/21	56		47	1 232	439	12
01/06/21	92		153	1 159	404	17
02/06/21	81		132	1 124	378	8
03/06/21	75		126	1 063	365	10
04/06/21	74	470 nieuwe ziekenhuis-opnames	109	1 007	342	13
05/06/21	76		105	978	337	12
06/06/21	46	Dus gemiddeld 67,1/dag	39	967	331	15
07/06/21	42		45	968	336	13
08/06/21	76		139	888	319	11

4.5. AANTAL STERFGEVALLEN TUSSEN 2 MEI 2021 EN 8 JUNI 2021, VOORGESTELD PER DAG EN GEMIDDELDE PER WEEK

Datum	Aantal sterfgevallen	
02/05/21	34	
03/05/21	43	
04/05/21	40	
05/05/21	38	261 sterfgevallen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 37,3/dag
06/05/21	38	
07/05/21	26	
08/05/21	42	
09/05/21	32	
10/05/21	28	
11/05/21	17	
12/05/21	19	159 sterfgevallen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 22,7/dag
13/05/21	21	
14/05/21	20	
15/05/21	22	
16/05/21	17	
17/05/21	24	
18/05/21	17	
19/05/21	25	135 sterfgevallen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 19,3/dag
20/05/21	16	
21/05/21	18	
22/05/21	18	
23/05/21	11	
24/05/21	19	
25/05/21	16	
26/05/21	14	93 sterfgevallen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 13,3/dag
27/05/21	6	
28/05/21	11	
29/05/21	16	
30/05/21	18	
31/05/21	14	
01/06/21	11	
02/06/21	16	97 sterfgevallen tijdens deze periode van 7 dagen. Gemiddeld 13,9/dag
03/06/21	15	
04/06/21	10	
05/06/21	13	
06/06/21	7	
07/06/21	4	
08/06/21	4	

5. Preventie en informatie

1 ploeg van 11 miljoen. Allemaal samen. Laten we de regels volgen.

Vandaag bevindt ons land zich op COVID-19 alarmniveau 4. Om het coronavirus te verslaan, moeten we samen de regels volgen. Informeer je, want mogelijk zijn er in jouw stad of regio extra maatregelen van kracht. Samen kunnen we het. Volg de regels en red levens.

Was je handen
regelmatig

Draag
een mondkap

Hou
1,5 m afstand

Beperk je tot
1 knuffelcontact

Denk aan
kwetsbare mensen

Werk thuis

Verlucht
binnenruimtes

Doe je activiteiten
liefst buiten

Je kan alle details
raadplegen op
www.info-coronavirus.be

Een initiatief van de Belgische overheid.